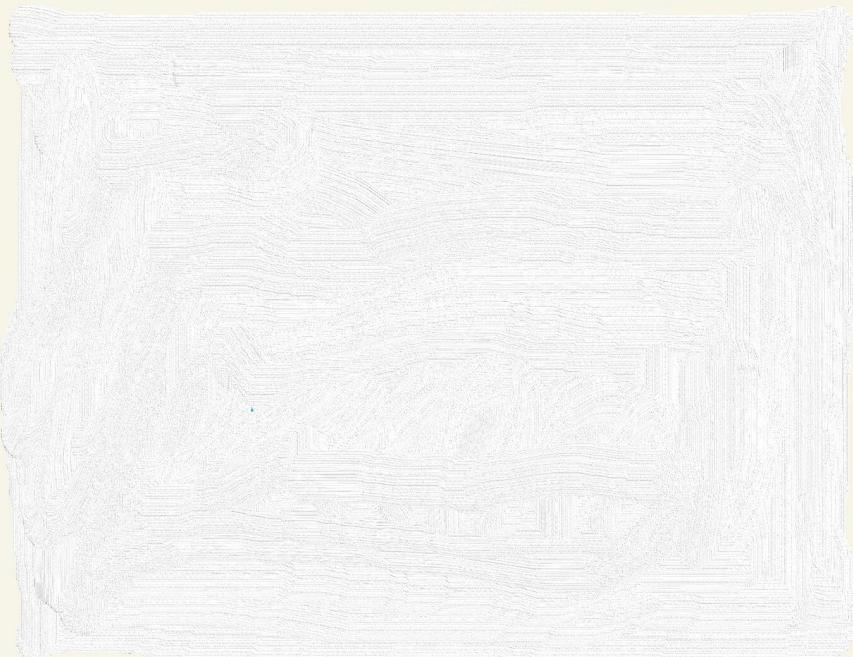

ΝΟΜΠΕΛ ΕΙΡΗΝΗΣ 1986
ΕΛΙ ΒΙΖΕΛ
Η ΝΥΧΤΑ

Επίμετρο: Σταύρος Ζουμπουλάκης

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Μια βδομάδα αργότερα, καθώς γυρίζαμε από τη δουλειά, είδαμε στο κέντρο του στρατοπέδου, στον χώρο όπου γίνονταν τα προσκλητήρια, μια μαύρη κρεμάλα.

Μας είπαν πως η διανομή της σούπας θα γινόταν μόνο μετά το προσκλητήριο, το οποίο κράτησε περισσότερο απ' ό, τι συνήθως. Οι διαταγές δόθηκαν με πιο ξερό και στεγνό τρόπο απ' ό, τι τις άλλες μέρες και στην ατμόσφαιρα έπιανες παράξενες δονήσεις.

«Απο-καλυφθείτε!» ακούστηκε ξαφνικά το ουρλιαχτό του διοικητή του στρατοπέδου.

Δέκα χιλιάδες καπέλα βγήκαν ταυτόχρονα.

«Κα-λυφθείτε!»

Δέκα χιλιάδες καπέλα ξαναμπήκαν στη θέση τους με αστραπιά ταχύτητα.

Η πύλη του στρατοπέδου άνοιξε, κι εμφανίστηκε ένα τάγμα με στρατιώτες των Ες Ες, το οποίο μας περικύλωσε: κάθε τρία μέτρα κι από ένας Ες Ες. Από τους πυργίσκους των σκοπιών τα μυδραλιοβόλα σημάδευαν τον χώρο του προσκλητηρίου.

«Φοβούνται μην τους βρει κανένας μπελάς» ψιθύρισε ο Γιούλιεκ.

Δύο στρατιώτες των Ες Ες πήγαν στο κελί της απομόνωσης και γύρισαν έχοντας ανάμεσά τους τον κατάδικο, έναν νεαρό από τη Βαρσοβία, ο οποίος είχε μείνει τρία χρόνια σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ήταν ένα δυνατό, γεροδεμένο παλικάρι, ένας πραγματικός γίγαντας σε σύγκριση μ' εμένα.

Με την πλάτη κολλημένη στην αγχόνη και το πρόσωπο στραμμένο στον δικαστή του, τον διοικητή του στρατοπέδου, ο κατάδικος ήταν ωχρός, μα φαινόταν πιο πολύ συγκινημένος παρά τρομαγμένος. Τα χέρια του, αλυσοδεμένα, δεν έτρεμαν καθόλου. Τα μάτια του κοιτούσαν ψυχρά τους εκατοντάδες φρουρούς των Ες Ες και τους χιλιάδες κρατουμένους που είχε ολόγυρά του.

Ο διοικητής του στρατοπέδου άρχισε να διαβάζει την ετυμηγορία, τονίζοντας κάθε φράση:

«Εν ονόματι του Χίμλερ... ο κρατούμενος υπ' αριθμ... προσπάθησε να διαφύγει κατά τη διάρκεια του συναγερμού... Συμφώνως προς τον νόμο... παράγραφος... ο υπ' αριθμ... κρατούμενος καταδικάζεται στην ποινή του θανάτου. Αυτό είναι ταυτοχρόνως μια προειδοποίηση προς όλους τους κρατουμένους».

Κανείς δεν κουνήθηκε.

Άκουσα την καρδιά μου να χτυπάει. Οι χιλιάδες που πέθαιναν καθημερινά στα κρεματόρια του Άουσβιτς και του Μπιρκενάου είχαν πάψει να με απασχολούν. Αυτός ο άνθρωπος όμως, κολλημένος όπως ήταν στην κρεμάλα που σε λίγο θα τον έστελνε στον θάνατο, αυτός ο άνθρωπος με αναστάτωνε.

«Πότε θα τελειώσει επιτέλους αυτό το πανηγύρι; Πεινάω...» ψιθύρισε ο Γιούλιεκ.

Ο διοικητής του στρατοπέδου έκανε ένα νεύμα, κι αμέσως ο Lagerkaro πλησίασε τον θανατοποινίτη. Δυο κρατούμενοι τον βοηθούσαν στα καθήκοντά του. Για δυο πιάτα σούπα.

Ο κάποιο ήθελε να δέσει τα μάτια του μελλοθάνατου, μα εκείνος αρνήθηκε.

Έπειτα από αρκετή ώρα αναμονής ο δήμιος πέρασε το σκοινί στον λαιμό του. Ετοιμαζόταν να κάνει νεύμα στους βοηθούς του να τραβήξουν την καρέκλα κάτω από τα πόδια του θανατοποινίτη, όταν ο τελευταίος, με ήρεμη και δυνατή φωνή, φώναξε:

«Ζήτω η ελευθερία! Κατάρα στη Γερμανία! Κατάρα! Κατά...».

Οι δήμιοι είχαν τελειώσει τη δουλειά τους.

Κοφτερή σαν σπαθί, η διαταγή έσκισε τον αέρα:

«Απο-καλυφθείτε!».

Δέκα χιλιάδες κρατούμενοι απέτισαν φόρο τιμής.

«Κα-λυφθείτε!»

Υστερα από αυτό, ολόκληρο το στρατόπεδο, παρατεταγμένο ανά πτέρυγες, υποχρεώθηκε να παρελάσει μπροστά από τον κρεμασμένο και να κοιτάξει τα σβησμένα μάτια του νεκρού, την κρεμασμένη του γλώσσα. Οι κάποιοι και οι υπεύθυνοι κάθε πτέρυγας μας υποχρέωσαν να κοιτάξουμε όλοι το πρόσωπο του νεκρού κατάματα.

Μετά την παρέλαση μας έδωσαν την άδεια να γυρίσουμε στα κτίρια για να φάμε.

Θυμάμαι πως εκείνο το βράδυ η σούπα μου φάνηκε εξαιρετική...

Είδα κι άλλους απαγχονισμούς. Ποτέ δεν είδα κανέναν από τους μελλοθάνατους να κλαίει. Τα αδύνατα, στεγνωμένα κορμιά τους είχαν ξεχάσει από καιρό την πικρή γεύση των δακρύων.

Εκτός από μία φορά. Ο Oberkaro της 52ης ομάδας εργασίας τηλεπικοινωνιών ήταν Ολλανδός, ένας γίγαντας πάνω από δύο μέτρα. Επτακόσιοι κρατούμενοι δούλευαν υπό τις διαταγές του κι όλοι τον αγαπούσαν σαν αδελφό τους. Ποτέ κανείς δεν είχε φάει χαστούκι από το χέρι του ούτε είχε ακούσει βρισιά από το στόμα του.

Ανάμεσα στους βοηθούς του ήταν κι ένα μικρό παιδάκι, ένας rípel, όπως τους λέγαμε εκεί. Ήταν ένα δωδεκάχρονο παιδί με ωραίο, λεπτό πρόσωπο, πράγμα παράταιρο μέσα σ' εκείνο το στρατόπεδο.

(Στην Μπούνα τους rípel τους μισούσαν, καθώς πολύ συχνά έδειχναν μεγαλύτερη σκληρότητα και αγριότητα από τους ενήλικες. Μια μέρα είχα δει έναν απ' αυτούς, ένα παιδί δεκατριών χρονών, να χτυπάει τον πατέρα του επειδή δεν είχε στρώσει καλά το κρεβάτι του. Και ενώ ο γέρος σιγόκλαιγε, ο άλλος ούρλιαζε: «Αν δεν σταματήσεις να κλαίς αυτή τη στιγμή, δεν θα σου ξαναδώσω ψωμί. Το κατάλαβες?». Όμως τον μικρούλη βοηθό του Ολλανδού τον λατρεύαμε όλοι. Το πρόσωπό του ήταν το πρόσωπο ενός δυστυχισμένου αγγέλου.)

Μια μέρα έγινε μια έκρηξη στον κεντρικό ηλεκτρικό υποσταθμό της Μπούνα. Εκλήθη η Γκεστάπο, η οποία έσπευσε επιτόπου και έβγαλε το πόρισμα πως επρόκειτο για δολιοφθορά. Ανακάλυψαν κάποια ίχνη, τα οποία οδηγούσαν στην πτέρυγα στην οποία ήταν υπεύθυνος ο ολλανδός Oberkaro. Εκεί, ύστερα από έρευνες, ανακάλυψαν μια μεγάλη ποσότητα όπλων!

Ο Oberkaro συνελήφθη επιτόπου. Τον βασάνισαν αρκετές βδομάδες, αλλά μάταια. Δεν έδωσε ούτε ένα όνομα. Τον μετέφεραν στο Άουσβιτς. Δεν ξανάκουσε κανείς να μιλάνε γι' αυτόν.

Ωστόσο ο μικρός rípel έμεινε στο στρατόπεδο. Τον έβαλαν στην απομόνωση, τον βασάνισαν, όμως ούτε αυτός μίλησε. Οι

Ες Ες τον καταδίκασαν σε θάνατο, όπως και τους δυο άλλους κρατουμένους που πάνω τους βρόκαν όπλα.

Μια μέρα που γυρνούσαμε από τη δουλειά, είδαμε να έχουν στήσει τρεις κρεμάλες στον χώρο όπου γίνονταν τα προσκλητήρια – τρία μαύρα κοράκια. Προσκλητήριο. Ολόγυρά μας οι Ες Ες, με τα μυδραλιοβόλα να μας σημαδεύουν – η γνωστή διαδικασία. Τρεις αλυσοδεμένοι κατάδικοι – κι ανάμεσά τους ο μικρός pipei, ο άγγελος με τα θλιμμένα μάτια.

Οι στρατιώτες των Ες Ες φαίνονταν πιο φουριόζοι, πιο ανήσυχοι απ' ό, τι συνήθως. Το να κρεμάσεις ένα παιδί μπροστά σε χιλιάδες θεατές δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Ο διοικητής διάβασε την ετυμηγορία. Τα μάτια όλων ήταν καρφωμένα στο παιδί, που, πελιδνό, σχεδόν ήρεμο, δάγκωνε τα χείλια του. Το σκέπαζε η σκιά της αγχόνης.

Αυτή τη φορά ο Lagerkaro είχε αρνηθεί να υποδυθεί τον δήμο. Τον αντικατέστησαν τρεις στρατιώτες των Ec Ec.

Οι τρεις θανατοποινίτες ανέβηκαν ταυτόχρονα στις καρέκλες τους. Οι τρεις τράχηλοι μπήκαν ταυτόχρονα στη θηλιά τους.

«Ζήτω η ελευθερία!» φώναξαν οι δυο μεγάλοι.

Ο μικρός έμενε σιωπηλός.

«Μα πού είναι ο Καλός Θεός, πού είναι;» αναρωτήθηκε κάποιος πίσω μου.

Ο διοικητής του στρατοπέδου έκανε ένα νεύμα κι αμέσως οι τρεις καρέκλες αναποδογύρισαν.

Απόλυτη σιγή σ' όλο το στρατόπεδο. Στον ορίζοντα ο ήλιος έγερνε προς τη δύση του.

«Απο-καλυφθείτε!» ούρλιψε ο διοικητής

Η φωνή του ήταν βραχνή· όσο για μας, όλοι κλείνουμε

«Κα-λυφθείτε!»

Αμέσως μετά άρχισε η παρέλαση. Οι δυο μεγάλοι δεν ζούσπη

πια. Η γλώσσα τους κρεμόταν έω από το στόμα τους πρησμένη και μελανιασμένη. Όμως το τρίτο σκοινί κουνιόταν ακόμη· το παιδάκι, ελαφρύ καθώς ήταν, ζούσε ακόμη...

Έμεινε έτσι πάνω από μισή ώρα, παλεύοντας μεταξύ ζωής και θανάτου, ψυχομαχώντας μπροστά στα μάτια μας. Κι εμείς έπρεπε να το κοιτάζουμε κατάματα. Όταν πέρασα από μπροστά του, ήταν ακόμη ζωντανό. Η γλώσσα του ακόμη κόκκινη, τα μάτια του ακόμη ζωντανά.

Πίσω μου άκουσα τον ίδιο άνθρωπο να αναρωτιέται:

«Μα πού είναι τέλος πάντων ο Θεός;»

Τότε ένιωσα μέσα μου μια φωνή να του απαντάει:

«Πού είναι; Να τος – είναι κρεμασμένος εδώ, σ' αυτή την αγχόνη...».

Εκείνο το βράδυ η σούπα είχε γεύση πτώματος

«Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνη τη νύχτα, την πρώτη νύχτα που πέρασα στο στρατόπεδο, που μετέτρεψε τη ζωή μου σε μια μακρά, εφτασφράγιστη νύχτα.
Ποτέ δεν θα ξεχάσω εκείνο τον καπνό.»

Στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πολέμου, ο Ελί Βιζέλ και η οικογένειά του στάλθηκαν από τους Ναζί σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Το βιβλίο αυτό είναι ένα ντοκουμέντο αυτής της κτηνωδίας: του χαμού των γονιών του, του τρόμου από τον οποίο κατάφερε να ξεφύγει, του αγώνα του για επιβίωση σ' έναν κόσμο που τον απογύμνωσε από την ανθρωπιά, την αξιοπρέπεια και την πίστη του.

Γραμμένη σε γλώσσα λιτή, με τη ματιά του αυτόπτη μάρτυρα, η Νύχτα αποτελεί μία από τις πιο άμεσες και διεισδυτικές αφηγήσεις που γράφτηκαν ποτέ για το Ολοκαύτωμα, η οποία έχει διαβαστεί από εκατομμύρια ανθρώπους, έχει μεταφραστεί σε δεκάδες γλώσσες, διδάσκεται σε σχολεία και πανεπιστήμια.

Στην έκδοση περιλαμβάνονται τόσο πρόλογος του ίδιου του συγγραφέα (2007) όσο και πρόλογος του νομπελίστα Φρανσουά Μοριάκ.

ISBN: 978-618-03-0747-4

9 786180 307474

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ.: 80747